

TOO POSITIVE TO BE DOUBTFUL **TOO OPTIMISTIC TO BE FEARFUL** **TOO DETERMINED TO BE DEFEATED**

Η κάθε δύναμή μας μοιάζει, μα δεν είναι ποτέ ίδια με καμία απ' των άλλων

Εφημερίδα Τοίχου του Τμήματος Ένταξης
του 11^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αθηνών

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

Νευροποικιλότητα: Το Μέλλον της Ειδικής Αγωγής; (2)

τ. 243 31-03-21 Δυνάμεις και όχι Αδυναμίες

Από το ομώνυμο άρθρο του Thomas Armstrong, στο Educational Leadership Magazine / ASCD: Association for School and Curriculum Development Vol.74 N.705/2017*:

Συνέχεια ... (ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ...)

... Αν και οι ειδικοί παιδαγωγοί έχουν διδαχθεί να ψάχνουν τις δυνάμεις, η πραγματική δομή – ο σκελετός- της ειδικής αγωγής δεν τους παρέχει και πολλά στην πορεία α τους σε σχέση με τα επίσημα ή τα ανεπίσημα εργαλεία, τις μεθόδους, τα πρωτόκολλα ή τις διαδικασίες για να αξιολογήσουν τις δυνάμεις των μαθητών τους. Το μοναδικό πεδίο της ειδικής αγωγής που έχει κάνει μια σχετικά καλή δουλειά σε αυτό το χώρο είναι αυτό «της εκπαίδευσης των χαρισματικών και των ταλαντούχων μαθητών», όμως δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι αυτές οι διαδικασίες θα πρέπει να γίνουν διαθέσιμες για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Τα διαγνωστικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στα περισσότερα συστήματα ειδικής αγωγής σήμερα είναι σχεδιασμένα να διαγιγνώσκουν πρωτίστως αναπηρίες και να τονίζουν τρόπους για την αποκατάσταση ελλείψεων / «βλαβών» των παιδιών. Αντιθέτως, η «Νευροποικιλότητα» ως προσέγγιση σκοπεύει να κάνει χρήση της ανερχόμενης έρευνας πάνω στις Δυνάμεις των πληθυσμών της ειδικής αγωγής (E.A.) (Δείτε: Motttron, 2011, Diehl et al., 2014) και επικεντρώνεται στην αξιολόγηση δυνάμεων, ταλέντων, ικανοτήτων και ενδιαφερόντων.

ΣΧΗΜΑ 1: ΜΙΑ «ΙΣΤΟΡΙΑ» ΜΕ ΔΥΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

	Ε.Α. Με Βάση Στοιχεία Αδυναμίας	Ε.Α. Με Βάση Στοιχεία Δύναμης
Εστίαση	Αναπηρία	Ποικιλία/ διαφορετικότητα
Μέθοδοι Αξιολόγησης	Τεστ για ανίχνευση και εντοπισμό ελλείψεων, δυσχερειών και δυσλειτουργιών	Αξιολόγηση Δυνάμεων και προκλήσεων
Διδακτικές Προσεγγίσεις	Αποκατάσταση αδυναμιών	Δόμηση πάνω στις δυνάμεις και χρήση τους για το ξεπέρασμα των προκλήσεων
Θεωρητικές Βάσεις	Γενετική Νευροβιολογία	Εξελικτική Ψυχοβιολογία και Οικολογική Θεωρία
Θεώρηση των «μυαλών» των παιδιών με ΕΕΑ	Σε πολλές περιπτώσεις το μυαλό αντιμετωπίζεται ως κατεστραμμένο, δυσλειτουργικό και αποδιοργανωμένο	Είναι μέσα στη φυσιολογική ποικιλότητα όλου του εύρους των ανθρώπινων μυαλών
Σκοποί Προγράμματος	Να ικανοποιηθούν, να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι	Να αναπτυχθεί το ανθρώπινο Δυναμικό
Σκοπός για το μαθητή	Να μαθαίνει να ζεις με την αναπηρία σου	Να μαθαίνεις να μεγιστοποιείς τις δυνάμεις και να ελαχιστοποιείς τις αδυναμίες σου
Η αυτό-επίγνωση των μαθητών	Εξήγηση των αναπηριών τους - στους ίδιους τους μαθητές- με χρήση μεταφορών από τα «μηχανήματα»	Βοήθεια για να εκτιμήσουν το διαφορετικό μυαλό τους με χρήση των θεωριών ανάπτυξης, νευροπλαστικότητας και μεταφορών από το «δάσος του νου»

Μαζί με τις διαγνωστικές αξιολογήσεις τυπικού προσανατολισμού επί των ελλειμμάτων, ένας ειδικός δάσκαλος που έχει εκπαιδευτεί στην νευροποικιλότητα θα πρέπει να είναι εξοικειωμένος με ένα ευρύ φάσμα προσεγγίσεων «βασισμένων στη δύναμη», ώστε να ανακαλύψει τις δυνάμεις των μαθητών του. Επί παραδείγματι, μπορεί να χρησιμοποιηθούν μοντέλα όπως :Via Character Strengths and Virtues, Dunn and Dunn Learning Style assessments, Search Institute's 40 Developmental Assets, Gallup's Strengths Finder, The Torrance Test of Creative Thinking, The Multiple Intelligences Diagnostic Assessment Scales, Baron- Welsh Art Scale. Ή μπορεί να ενεργοποιηθούν ανεπίσημα εργαλεία για την αξιολόγηση ώστε να αποκτήσει ο/η εκπαιδευτικός επιπρόσθετες πληροφορίες για τις δυνάμεις των μαθητών του π.χ. όπως με τη Λίστα Ελέγχου 165 στοιχείων (Armstrong, 2012), τις «κουβέντες περί δυνάμεων» (strengths chats / Epstein, 2008) και την «κινητοποιητική συνέντευξη»(motivational interviewing / Sheldon, 2010).

Μια προσέγγιση σύμφωνη με την νευροποικιλότητα, θα εστιάσει την προσοχή της στην αξιοποίηση των πληροφοριών που αποκτήθηκαν από τέτοια εργαλεία για να βοηθήσει να χτιστούν κι άλλες δυνάμεις και για να υποστηρίξει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τους «άσσοις» τους ώστε να διαχειριστούν τις κοινωνικές, συναισθηματικές, γνωστικές και ακαδημαϊκές προκλήσεις που τους παρουσιάζονται.

Ενώ οι παραδοσιακοί ειδικοί παιδαγωγοί συχνά αναζητούν τρόπους για να διδάξουν τους μαθητές τους πώς να «ζουν με την αναπηρία τους», στη θεωρία και στην εφαρμογή της προσέγγισης της νευροποικιλότητας θα δώσουν έμφαση στο να υποστηριχθούν οι μαθητές για το πώς θα μεγαλώνουν τις δυνάμεις και θα μειώνουν τις αδυναμίες τους.

Για παράδειγμα, ένας εκπαιδευτικός μπορεί να ενθαρρύνει ένα μαθητή με διάγνωση Διαταραχής Αυτιστικού Φάσματος που έχει ενδιαφέροντα σε μια συγκεκριμένη ενότητα / θεματική (συχνό χαρακτηριστικό των μαθητών με ΔΑΦ), να αναπτύξει αυτό το ενδιαφέρον μέσα σε μια εργασία – ένα πρότζεκτ που έχει και μοίρασμα στην ομάδα αλλά και διάφορες εμπειρικές και βιωματικές προσεγγίσεις (Kluth & Schwarz, 2008).

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ «ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ»

Ένα συστατικό – κλειδί σε αυτήν την νέα προσέγγιση είναι αυτό που αποκαλώ «περιμετρικές εργασίες» ("WORKAROUNDS"). Είναι τρόποι με τους οποίους οι μαθητές μπορούν να καταφέρουν τις εργασίες τους και άλλες ακαδημαϊκές ή μη προκλήσεις χωρίς να αφήσουν τις αναπηρίες τους να μπαίνουν ως εμπόδια στο δρόμο τους. Παραδείγματος χάριν, ένας εκπαιδευτικός μπορεί να καθοδηγήσει μαθητές τους που έχουν δυσκολία στο να κάνουν καταγραφή των ιδεών τους στο χαρτί -λόγω γραφοκινητικών δυσκολιών, δυσορθογραφίας, δυσγραφίας κλπ.- να χρησιμοποιούν κάποιο λογισμικό που μετατρέπει τον προφορικό λόγο σε γραπτό κείμενο (Dragon NaturallySpeaking ή Windows Speech Recognition). Παρομοίως οι χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου μπορούν να χρησιμοποιήσουν εφαρμογές εικονικής πραγματικότητας (π.χ. Google Cardboard & Oculus) για να πετύχουν πρόσβαση σε εμπειρίες που διαφορετικά θα ήταν «κλειστές» για αυτούς (πχ. την εξερεύνηση μιας σπηλιάς, ή την υποβρύχια εξερεύνηση ζωής ενός κοραλλιογενούς υφάλου... (Συνεχίζεται στο τ. 244) Κ.Π.